

УДК 745/749-055.2:929Шкрібляк-Корпанюк
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/94-1-31>

Юрїй КОРПАНИУК,
orcid.org/0009-0009-6128-045X
аспірант, асистент кафедри дизайну і теорії мистецтва
Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна) yurii.korpaniuk22@pnu.edu.ua

ЖІНКИ-МИСТКИНИ ТВОРЧОЇ ДИНАСТІЇ ШКРІБЛЯКІВ-КОРПАНИУКІВ

У статті розглядається творчість жінок-мисткинь з роду славетних народних майстрів Шкрібляків-Корпанюків, який походить з с. Яворова на Косівщині (Івано-Франківська область). Покоління народних майстринь упродовж усього ХХ століття своєю працею і талантом розвивали різні види традиційних народних промислів Гуцульщини, а нині продовжують творити у різних сферах декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва. Визначається внесок кожної мисткині у розвиток таких видів мистецтва як вишивка, ткацтво, ліжницарство, писанкарство та ін. на прикладах творів з музейних та приватних колекцій. **Мета статті** – охарактеризувати творчість жінок-мисткинь з династії гуцульських майстрів Шкрібляків-Корпанюків та визначити їхню роль у розвитку різних видів образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва регіону впродовж ХХ – першої чверті ХХІ століття. У роботі аналізуються вироби Катерини Корпанюк, Параски Корпанюк, Марії Василівни Корпанюк та інших майстринь. Окрема увага у статті зосереджена на творчій та педагогічній діяльності Марії Корпанюк, зокрема акцентується на унікальності творчого почерку мисткині у галузі художньої кераміки та пастелі, її багаторічній праці з талановитими дітьми та молоддю, описується виставкова діяльність Марії Корпанюк та її значення у мистецькому процесі Івано-Франківська. Висвітлено також творчість Наталії Корпанюк, яка активно працює як живописиця, іконописиця, дизайнерка.

Таким чином, творчість жіночої лінії мистецької династії Шкрібляків-Корпанюків спричинилася до активного розвитку окремих видів народних художніх промислів впродовж другої половини ХХ століття на Прикарпатті, свідченням чого є їхні вироби, представлені у колекціях найбільших музеїв України. Важливо, що і нині мистецька діяльність родини продовжується і має нові яскраві вияви зокрема в настельних роботах та кераміці Марії Корпанюк, а також у творах Наталії Корпанюк.

Ключові слова: декоративно-ужиткове мистецтво, Івано-Франківщина, династія Шкрібляків-Корпанюків, жінки-мисткині, творчість Катерини Корпанюк, творчість Параски Корпанюк, Творчість Марії Василівни Корпанюк, творчість Марії Михайлівни Корпанюк, творчість Наталії Корпанюк.

Yurii Korpányuk,
orcid.org/0009-0009-6128-045X
Postgraduate, Assistant at the Department of Design and Theory of Art
Vasyl Stefanyk Carpathian National University
(Ivano-Frankivsk, Ukraine) yurii.korpaniuk22@pnu.edu.ua

WOMEN ARTISTS OF THE SHKRIBLIAK-KORPANIUK CREATIVE DYNASTY

The article examines the work of women artists from the renowned folk artisan family of Shkribliak-Korpaniuk, originating from Yavoriv village in the Kosiv district (Ivano-Frankivsk region). Generations of folk masters throughout the 20th century contributed through their labour and talent to the development of various types of traditional Hutsul folk crafts. And, today, they continue to create within different fields of decorative-applied and visual arts. The article identifies each artist's contribution to the development of compositional and ornamental motifs, as well as technical and technological methods in art forms such as embroidery, weaving, making lizhnyky (traditional handmade Hutsul woollen bedspreads), making pysankas (well-decorated Easter eggs) and more, based on examples of works from museum and private collections.

The aim of the article is to characterize the creative work of women artists from the Hutsul Shkribliak-Korpaniuk dynasty and to determine their role in the development of various types of visual and decorative-applied arts in the region throughout the 20th and the first quarter of the 21st century. In particular, the artworks of Kateryna Korpanyuk, Paraska Korpanyuk, Mariia Vasylivna Korpanyuk and other craftsmen are analyzed.

The article pays particular attention to the analysis of the creative and pedagogical activity of Mariia Korpanik, highlighting the uniqueness of her artistic style in ceramic art and pastels, her long-term work with talented children and youth. Mariia Korpaniuk's exhibition activity is described, as well as its significance in the artistic life of Ivano-Frankivsk. The artistic work of Nataliia Korpaniuk is also highlighted as she is a person who is actively working as a painter, iconographer, and designer.

Thus, the creative activity of the female line of Shkribliak-Korpaniuk's artistic dynasty contributed to the active development of certain types of folk arts throughout the second part of the 20th century in Prykarpattia, as evidenced by

their works presented in the collection of major museums in Ukraine. Importantly, the family's creative work continues today, with new expressive manifestations, particularly in Mariia Korpaniuk's pastel and ceramic works, as well as in Nataliia Korpaniuk's art.

Key words: *decorative-applied arts, Ivano-Frankivsk region, Shkribliak-Korpaniuk's dynasty, women-artists, creative work of Paraska Korpaniuk, creative work of Kateryna Korpaniuk, creative work of Mariia Vasylivna Korpaniuk, creative work of Mariia Mykhailivna Korpaniuk, creative work of Nataliia Korpaniuk.*

Постановка проблеми. Народне декоративно-ужиткове мистецтво України – це унікальна скарбниця талановитих майстрів та творів, що і нині продовжує залишатися невичерпним джерелом натхнення як для народних так і професійних митців. Серед плеяди визначних майстрів народного мистецтва велика роль у розвитку гуцульського художнього дерева належить творчій династії Шкрібляків-Корпанюків, які працювали у с. Яворові Косівського району на Івано-Франківщині з другої половини XIX століття. Попри основний вид мистецтва, в якому творили майстри цієї родини, – художнє дерево – багато унікальних виробів збереглося і в інших видах не лише декоративно-прикладного, а й образотворчого мистецтва, що свідчить про різносторонні таланти представників династії Шкрібляків-Корпанюків. Тож у нашій науковій розвідці проаналізуємо творчість жіночої лінії майстринь Шкрібляків-Корпанюків, адже цьому аспекту не було приділено значної уваги мистецтвознавців, тим паче, що нині мистецька діяльність родини продовжується, а її представниці є успішними мисткинями-практиками. У статті окремі відомості, мистецькі твори та інший фактичний матеріал вводяться у науковий обіг вперше, що визначає новизну наукової розвідки, і допомагає сформувати більш повну картину творчості усіх представників родини Шкрібляків-Корпанюків та простежити їхню діяльність на сучасному етапі.

Аналіз досліджень. Творчості родини як Шкрібляків так і Корпанюків присвячена низка монографій, наукових розвідок, статей. Їхня мистецька діяльність постійно популяризується через організовані наукові конференції, окремі відкриті лекції, навіть фестивалі. Втім, основна увага дослідників була зосереджена на аналізі творчості передусім основоположника гуцульської різьби по дереву – Юрія Шкрібляка, починаючи з відомої праці В. Шухевича «Гуцульщина», а також його синів Василя Миколи та Федора, його внуків – Юрія та Семена Корпанюків ті ін. (Шухевич, 1899; Будзан, 1960; Станкевич, 2002; Пудик, 1974). Діяльність представників творчої династії Шкрібляків аналізує Раїса Захарчук-Чугай, яка чи не вперше акцентує увагу на творчості усіх май-

стрів і майстринь цього гуцульського роду, зазначаючи, що його представники розвивали традиції таких видів народного мистецтва як вишивка, ткацтво, килимарство, ліжникарство, писанкарство, народний стрій (Захарчук-Чугай, 1979: 14). Уявлення про низку кращих зразків творів майстринь дають альбоми музейних колекцій, зокрема Коломийського національного музею народного мистецтва Гуцульщини і Потуття ім. Й. Кобринського та Національного музею декоративного мистецтва України (м. Київ). Багато відомостей почерпнуто нами з інтерв'ю, публікацій Марії Корпанюк та Катерини Корпанюк (Інтерв'ю, 2018; Корпанюк, 2003; Корпанюк, 1987; Пристай, 2004; Березка, 2021: 12; Грабовецький, 1977: 156–157). Біографічні дані, факти та твори Наталії Корпанюк у науковий обіг вводяться вперше.

Мета статті – охарактеризувати творчість жінок-мисткинь з династії гуцульських майстрів Шкрібляків-Корпанюків та визначити їхню роль у розвитку різних видів образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва регіону впродовж XX – першої чверті XXI століття.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи творчість родини Шкрібляків-Корпанюків, варто зазначити, що майстри і майстрині працювали і працюють не лише в галузі художнього дерева, а й продовжують традиції таких видів народного мистецтва як вишивка, ткацтво, килимарство, ліжникарство, писанкарство, народний стрій, кераміка.

Юрій Шкрібляк – основоположник гуцульської школи художнього дерева – мав трьох синів, Василя, Миколу і Федора, які продовжили батькові традиції та розвивали гуцульське дерево різьблення. У нього також була дочка Катерина (1866–1938), відома вишивальниця. Вона з дитинства допомагала батькові точити і різьбити, навчилася ткати і вишивати, а орнаментика її вишивок і донині зустрічається на Гуцульщині. Після одруження з Іваном Корпанюком родина проживала у яворівському присілку Широкий. У них народилося троє синів: Юрій, Семен і Петро, які продовжили справу діда і своїм талантом прославили цей рід. Етнограф Т. Северин так писав про мисткиню, відзначаючи її особливий талант: «Катерина Корпанюк безумовно є найздібнішою

і найбільш працювотою вишивальницею на Гуцульщині, її хрестикові вишивки з гармонійним добром світлих кольорів (в порівнянні з темними барвами вишивок з долини) відзначаються такою композиційною свіжістю, що хто раз побачив ці вироби, той завжди їх легко пізнає». Вона вишивала головним чином чоловічі та жіночі сорочки на саморідному полотні, оздоблювала нагрудники чоловічих сорочок, частіше святкові, прикрашала високі стоячі коміри та дуди. (Яворів..., 2022: 26).

Кожна вишивка мисткині складалася з основного узору, з двох сторін якого внизу і згори, скісними стібками вишивала вузькі смужки – «снурки». Вона володіла й іншими техніками шитва: «заїгліне», «штапівка», «цирка» – мережка. Пишні широкі рукави жіночих сорочок вона зморщувала при з'єднуванні з вставками та дудами у призьбірку з традиційними формами декоративного морщення «пшеничка» у «кривульки» (Яворів..., 2022: 27).

Найбільше цінувалися сорочки-«рукавівки», виконані для дівчат і молодиць. На всій площі рукавів Катерина використовувала мотиви «підківкові», «хрестика», «зірнички», «штерна», розміщені здебільшого у шаховому порядку. Саме це й створювало гармонійну цілість декору такої чудової сорочки (Яворів..., 2022: 27).

Високий художній смак виявляла Катерина у komponуванні орнаментів і підборі кольорів. Її творча фантазія допомагала вплітати нові елементи, komponувати цікаві колористичні рішення, створюючи нові оригінальні варіанти узорів. Творчість майстрині продовжує розвиватися у вишивках сучасних мисткинь, які трансформують мотиви орнаментів та колористичний лад, втілений у вишивках Катериною Корпанюк.

Інша представниця династії, Ганна Шкрібляк, дочка Василя Юрійовича Шкрібляка, добре володіла як різцем, так і голкою, ткацьким верстатом і писачком, вона була талановитою вишивальницею, ткалею, писанкаркою. Свої талант і вміння вона передала дочкам – Парасці Хім'як (у деяких джерелах – Параска Шкрібляк-Хім'як) і Ганні Кошелюк, які були відомі як чудові в'язальниці, пряді (Захарчук-Чугай, 1979: 14). Параска Хім'як найбільш відома своїми вишивками і тканими рушниками, які часто декорувала улюбленими орнаментальними мотивами, такими як «ружі», «кривульки», «кучері», вдаючись до стрічкових композицій, з домінуванням червоних та жовчих барв. Також від матері вона перейняла засоби ткання гуцульських переміток і творчо викорис-

тала й розвинула їх у тканні рушників, килимів, пасин (Захарчук-Чугай, 1979: 14).

Сім'я Миколи Івановича Шкрібляка відома виготовленням кожушків-кептарів. Ганна Шкрібляк, Василина Шкрібляк (дружина різьбяр Василя Шкрібляка), Настя (Анастасія) Корпанюк (дочка Юрія Корпанюка) та Параска Корпанюк (дружина Василя Семеновича Корпанюка) займалися виготовленням ліжників. Параска Миколаївна Корпанюк (1926–2012) створювала також різноманітні ткани вироби з вовни. Відомі, зокрема, її вироби: килимок «Гуцул» (1968, вовна, перебірне ткання), вереня (1960, вовна, перебірне ткання), вереня (1968, вовна, ткання), усі – власність автора). Її роботи нині зберігаються у власності музею родини Корпанюків та приватних колекціях.

Найдосконаліші взірці виробів Анастасії Корпанюк можна побачити в колекціях Коломийського національного музею Гуцульщини та Покуття імені Йосафати Кобринського (Ліжник «Очкатий», 1975р.), Національному музеї декоративного мистецтва України у Києві (Ліжник, 1970р.), які є зразками традиційного яворівського ліжникарства з характерними геометричними мотивами, чіткою симетричною композицією та вузьким колірним спектром.

Марія Василівна Корпанюк (1961 р.н.) – дочка Василя Семеновича Корпанюка, сестра Василя Васильовича Корпанюка також працювала в галузі художнього дерева. Вона закінчила Львівський національний аграрний університет, кафедру «Будівництва та архітектури сільських будівель». У дереворізьбленні розвиває орнаментальні прийоми свого батька пізнього періоду. Створює переважно декоративні тарелі, де поєднує традиції родинного ремесла, декоруючи свої вироби в основному засобами «вибіраної» різьби та поверхневої «сухої» різьби. Її роботи зберігаються у власності автора та в музеї родини Корпанюків.

Світлана Миколаївна Корпанюк (1966 р.н.) – дружина Петра Корпанюка (внука Юрія Івановича Корпанюка) – здобула освіту в Косівському інституті прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв на відділі художніх виробів з дерева. Вона є членкинею Національної спілки майстрів народного мистецтва України. Разом з чоловіком продовжує працювати у галузі художнього дерева, створює декоративні тарелі, хрести та інші ужиткові аксесуари, оздоблюючи їх різьбою та інкрустацією.

Родинні традиції продовжує також дочка Світлани та Петра Корпанюків – Мар'яна Петрівна Корпанюк (1987 р. н.). Вона навчалась у Косівському інституті прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв на відділі художнього ткацтва, закінчила інститут мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника за спеціальністю «Декоративно-прикладне мистецтво і дизайн». Нині активно працює в техніці текстильної аплікації, виготовляє ляльки-мотанки, авторські ляльки.

У нашій науковій розвідці вважаємо за доцільне більш детально проаналізувати творчу діяльність Марії Михайлівни Корпанюк (дружини Василя Васильовича Корпанюка) та Наталії Романівни Корпанюк, дружини Юрія Корпанюка (сина Василя Васильовича Корпанюка).

Марія Михайлівна Корпанюк – художниця, керамістка, майстриня декоративно-ужиткового мистецтва народилася 2 липня 1953 року в м. Галичі на Станіславщині у родині вчителів Івана та Ольги Стефанюків. В 1964 році була усиновлена Михайлом і Марією Хрущами після смерті рідних батьків.

Малюванням захоплювалася з дитинства, здобула мистецьку освіту в Косівському училищі декоративно-прикладного мистецтва (нині Інститут, 1968–1972). Її дипломна робота «Гуцульська мелодія», була виконана в двох екземплярах, які відрізнялися технікою покриття. Нині ці твори зберігаються в музеї навчального закладу у Косові та в Музеї мистецтв Прикарпаття.

Після навчання у Косові Марія Корпанюк працювала в майстернях художньо-виробничого комбінату в Івано-Франківську, де познайомилася зі своїм майбутнім чоловіком, нащадком роду відомих різьбярів Шкрібляків-Корпанюків Василем Корпанюком. У майстернях виконувала роботи в різних матеріалах – метал, кераміка та ін., власні творчі задуми втілювала переважно в глині. Задля цього М. Корпанюк придбала невеличку муфельну піч і почала створювати роботи, які відрізнялися від косівської кераміки. Художниця згадує: «Мені здавалося, що косівська кераміка досягла свого піку, коли були живі такі майстри, як Бахматюк, Тонюк, Цвілик і ін., а мені хотілося зробити щось своє, а не переспівувати цих майстрів» (Інтерв'ю, 2018).

З 1982 року Марія Корпанюк є членкинею Національної Спілки художників України. У 1996–99 роках була відповідальним секретарем

Івано-Франківської обласної організації Національної спілки художників України.

Вищу мистецьку освіту здобула в Інституті мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (2005).

Марія Корпанюк – учасниця всеукраїнських та міжнародних мистецьких виставок, міжнародних творчих груп (м. Дзінтарі, Латвія, 1983). Саме цей досвід для мисткині був неймовірно корисним та важливим для її подальшої творчості. Ця творча група працювала в м. Дзінтарі в Будинку творчості з метою створення робіт для міжнародної виставки кераміки в м. Фосса, Італія, де пліч-о-пліч працювало 15 художників-керамістів і 15 художників-живописців. Таке знайомство з надзвичайно цікавими художниками з різних країн надихало на творчість. Марія Корпанюк з захопленням згадувала відвідини творчої майстерні литовської художниці-керамістки Оліто Аболіне, роботи якої були просякнуті народним духом Литви, і надихали багатьох художників. Тут М. Корпанюк вперше познайомилася з таким матеріалом, як шамотна маса, і саме так художниця вирішила виконувати свою роботи в творчій групі. Її композиція «Карпати» або «Тіні забутих предків» складалася з п'яти гір та відображала життя гуцулів. Художниця згадує: «Напередодні моєю майстерню відвідав академік з Ризької академії мистецтв Петеріс Мартінсон. Він довго дивився на мою роботу і сказав мені слова, які я запам'ятала на все життя: «В мистецтві зроблено вже все, єдине, що можна зробити, – це показати себе». Ці слова окрилили мене, в результаті мою роботу і ще п'ятьох художників із 15 було відібрано на міжнародну виставку. Вони там експонувалися, пізніше три роботи із п'яти композицій «Карпати» були закуплені художнім музеєм» (Інтерв'ю, 2018).

Після повернення до Івано-Франківська М. Корпанюк почала працювати не тільки з гончарною глиною, а й з шамотною масою, яка дозволяла створювати роботи великих розмірів. Вона виконувала композиції для різних об'єктів міста: Івано-Франківського лялькового театру, кафе «Пегас», кафе «Прикарпатський коровай», для дитячих садків. Окрім виробничих замовлень художниця виконувала творчі роботи, такі як «Марія», «Мадонна» (1984), «Вознесіння» (1984), «Пейзаж» (1988), «Олена» (1988), створила також серію робіт «Гуцульські свічники» (1990).

Паралельно з роботою в глині на початку 2000-х років художниця почала малювати пас-

теллю, яка захоплювала її своєю м'якістю, подібністю до глини.

Персональні виставки М. Корпанюк відбувалися в Івано-Франківську (1982, 1998, 2003, 2023) та Києві (2003–04). У 2003 році М. Корпанюк відкрила персональну виставку в залі Івано-Франківської Обласної організації НСХУ, на якій було представлено близько 70 робіт. Того ж року роботи М. Корпанюк експонувалися у виставковій залі НСХУ у Києві, а також у галереї І. Кавалерідзе. Наступні персональні виставки були в 2008, 2013, 2018 роках. Знакова персональна виставка художниці відбулася у 2023 році на честь її 70-річчя в Івано-Франківській залі НСХУ. На ній експонувалося 56 робіт, серед яких серії робіт «Ви – Храм», «Не стерті часом», «Фантастичне Трипілля», а також «Скорбота», «Політ», «Молитва-1», «Молитва-2», «Натюрморт», «Триєдині в зеленій воді», «Ангели» та ін.

Марія Корпанюк є Лауреаткою Обласної премії у галузі мистецтва, архітектури і дизайну імені Я. Лукавецького (2004). Окрім того, вона є талановитою поетесою, авторкою поетичних збірок «Творяща глина» (К., 1987), «Ніким не бачені картини» (Івано-Франківськ, 2003) (Корпанюк, 1978; Корпанюк, 2003). Також М. Корпанюк – авторка віршів до книги «Гуцули» (ковчег унікальних культур світу) задуманої художником і монахом Анатолієм Лютюком, виготовленої в музеї українського мистецтва в м. Таллін. Книга містить 40 віршів з життя гуцулів, унікальні давні листівки, гуцульські співанки до кожного вірша, листи гуцулів. Тираж її – всього 33 примірники, які зберігаються у провідних бібліотеках світу.

Як педагог Марія Корпанюк спочатку працювала викладачем в Івано-Франківській дитячій художній школі (2000–2005), згодом – у 2005–2010 роках – старшим викладачем на кафедрі мистецьких дисциплін педагогічного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

У 2010 році М. Корпанюк відкрила приватну дитячу студію «Кольорові пальчики», де діти малюють і ліплять з глини. За час функціонування в студії навчалися сотні дітей, було організовано низку дитячих виставок, серед них «Ноїв ковчег», «Синій, жовтий і червоний», «Кольорові пальчики», «Промінь, що в повітрі, вже лине на палітрі» та ін., до яких видавалися каталоги. Також М. Корпанюк написала близько 30 віршів про малювання для дітей. Життєвий шлях мисткині завершився у 2025 році.

Отож, творчість Марії Корпанюк є багатогранною, натхненною національними традиціями та звичаями. Її професійна майстерність проявилася в галузі монументальної та станкової кераміки. Своєрідне філософське світовідчуття художниці втілюється у її пастелях та поезіях. Своєю майстерністю вона радо ділилася з учнями, захоплюючи їх на заняттях цікавими техніками та навчаючи відчувати красу навколо.

Наталія Корпанюк (Синишин) передусім відома як художниця-іконописиця. Її авторські ікони знаходяться у понад трьох десятках храмів України та США. Нею написано більше чотирьохсот ікон, які знаходяться у Полтаві, Києві, Івано-Франківську та інших містах. Мисткиня народилася 4 серпня 1978 року у м. Веймарі (Німеччина). Її дитинство пройшло на Ходорівщині, у родині, де дідусь авторки, Петро Будний, та батьки, Петро і Марія Дідик, займалися реставрацією сакральних об'єктів у різних регіонах України. Часто батьки брали з собою дітей, залучаючи їх безпосередньо у навчальний і творчий процес. Саме це середовище визначило подальший життєвий шлях Наталії. З ранніх років вона почала малювати, закінчила також музичну школу по класу скрипки. По завершенні школи №2 у Ходорові, у 1993 році вступила до Львівського коледжу декоративного і ужиткового мистецтва імені Івана Труша, де у 1997 році отримала диплом «виконавця художнього оформлення» та оцінку кращого рисувальщика коледжу ім. І. Труша. У 1999 році завершила навчання у статусі бакалавра «художника проектування інтер'єру» захистивши дипломну роботу на тему реконструкції-реставрації пам'ятки архітектури у м. Жовква. У 2001 році закінчила Львівську національну академію мистецтв за спеціальністю «Дизайн». Паралельно з навчанням почала працювати у галузі іконопису та реставрації, створюючи розписи приватних об'єктів у Німеччині. Після закінчення навчання зосередилася на іконописі і протягом наступних років розписувала іконостаси храмів у різних регіонах України. Працюючи в різних канонічних стилях, Наталія Корпанюк виробила свій унікальний почерк та техніку і технологію малярства. Роботи виконуються за авторськими проектами, де поєднуються класичні знання художника-дизайнера і досвід іконописця. Нею вперше було застосовано монтаж ікон з архітектурними елементами як альтернативу розпису. Наталія Корпанюк є

ініціаторкою творчої майстерні, до якої залучені молоді художники і художниці, що розвиваються зокрема в галузі іконопису.

З 2004 року Наталія Корпанюк бере участь у виставках, зокрема в Івано-Франківську: творчий проєкт «Туса у Тараса» (2011), «Світ Божий як Великдень» (2011, 2013–2021, 2023); «Різдвяна» (2011–2020, 2022); Обласна виставка майстрів декоративно-ужиткового мистецтва присвячена 27-ій річниці незалежності України (2018); Обласна виставка сакрального мистецтва присвячена 1030-річчю хрещення України-Руси (2018); «І на оновленій землі врага не буде супостата...» (2023); Всеукраїнське трієнале «Абстрактне мистецтво» (2019, 2022); у Коломиї: «Во Ім'я Отця» (2012); у Ходорові: Виставка ікон та образотворчого мистецтва (2020); у Черкасах: «Козацька виставка» (2012), у Києві (2012), у Тернополі (2013).

У 2005 році відбулася її персональна виставка праць у Палаці мистецтв м. Львова.

У 2003 році Наталія Корпанюк спроектувала іконостас до храму великомучениць «Віри Надії Любові та матері їхньої Софії» у місті Полтаві. Художній керівник проєкту – Заслужений художник України, архітектор – Анатолій Чернощоків, головний архітектор – М. Піщора. В середині храму земне житло Ісуса Христа відокремлює на всю висоту храму різьблений іконостас, який у повні відображає життя і діяння Спасителя. Він повністю закриває вівтар від вірян символічно огороджуючи сакральний простір. Поліхромне вирішення іконостасу як архітектурної композиції засноване на контрасті позолочених елементів колонок з капітелями карнизів, іконних рам, різьблених декоративних елементів з тлом кольору слонової кістки. Чотирирядний іконостас займає всю ширину храму, символізує Небесний Єрусалим та є духовною і композиційною домінантою його внутрішнього простору. Це мистецьки вирішена завіса, що відділяє вівтар від основного приміщення. Незважаючи на великий об'єм об'єкту проєктування, авторка добилася легкості, використовуючи світлі тони та позолочені архітектурні елементи, а запроєктовані мотиви різьблення та стиль написання ікон створив місток між традицією і сучасністю. Храм став визначним духовним центром Полтави, що був створений за часів Незалежності.

У 2000 році Наталія Корпанюк розпочала роботи по проєктуванню іконостасу, інтер'єру та написанню ікон для храму Покрови Пресвятої Богоро-

диці у селі Вовчатичі на Ходорівщині. Роботи продовжуються і нині. На даний момент встановлено іконостас з дерева, написані ікони до іконостасу та змонтовані ікони з архітектурними елементами в святилищі та центральній бані. З 2016 року проводить роботу з реставрації та написання іконостасу храму Різдва Пресвятої Богородиці у місті Сколе, а у 2018 році – іконостасу до одного з найбільших храмів України – Різдва Пресвятої Богородиці у місті Новий Розділ. Одночасно проєктує іконостас і пише ікони до храму Успіння Пресвятої Богородиці в Дублянах, який освячений у 2018 році. В Івано-Франківську Н. Корпанюк створює іконостас до церкви Благовіщення Пресвятої Богородиці, роботу над яким завершує у 2019 році. Особливої уваги заслуговує робота над інтер'єром храму Володимира і Ольги у місті Ходорів. Храм запроєктований визначним українським архітектором Олександром Матвієвим, унікальний з точки зору архітектури, яка підпорядковує інтер'єр загальному стилю виконання. Ще при житті автора, Наталія маючи можливість тісно спілкуватися з Олександром Васильовичем, відчуває напрям, у якому в майбутньому реалізує вже свою творчу інтерпретацію храму, проєктує іконостас, елементи святилища, загальне бачення внутрішнього вигляду святині, яке продовжує лінію початкового задуму.

Так, Наталія Корпанюк проєктує інтер'єри, іконостаси, пише ікони, створює розписи до понад тридцяти храмів. Виконує роботи для приватних колекцій та музеїв в Україні, Канаді, США, Франції, Іспанії, Німеччині.

Мисткиня живе і працює в Івано-Франківську, крім ікон та монументальних розписів, часто виконує роботи в інших жанрах, зокрема портрети, натюрморти. Абстрактний живопис, інсталяції, свідчать про різнобічність і домінування творчого начала, яке Наталія передає молодим художникам, що працюють у створеній нею майстерні іконопису, навчаються, переймають досвід написання ікон, розвивають технічні можливості, опираючись на зібраний досвід.

У 2023 році Н. Корпанюк вступає в Івано-Франківську обласну організацію Національної Спілки Художників України. Нині художниця перебуває у періоді творчого розквіту, а пройдений шлях – це досвід, який дає підґрунтя для нових звершень на творчій ниві.

Висновки. Отже, можемо констатувати, що творчість династії майстрів Шкрібляків-Корпанюків з Косівщини гідно представлена у багатьох видах народного і професійного декоративно-ужиткового

та образотворчого мистецтва. Майстині впродовж ХХ – першої чверті ХХІ століття активно проявили свій талант у вишивці, ткацтві, ліжникарстві, писанкарстві, художній кераміці тощо. Їхні твори поповнюють скарбницю унікальних зразків мистецтва гуцульського регіону впродовж понад століття, акумулюючи найкращі риси традиційних народних художніх промислів, розвиваючи традиції, створюючи нові орнаментальні мотиви, колористичні варіації, удосконалюючи техніки та прийоми. Це сприяє не лише переємності традицій, а й оновленню мистецької мови традиційних мотивів у творчості сучасних мисткинь. Продовження мистецької діяльності родини Корпанюків на професійному рівні представлено творчістю Марії Василівни Корпанюк, Світлани Корпанюк, Мар'яни Корпанюк.

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що творчість жіночої лінії мистецької династії

Шкрібляків-Корпанюків спричинилася до активного розвитку окремих видів народних художніх промислів впродовж другої половини ХХ століття на Прикарпатті, свідченням чого є їхні вироби, представлені у колекціях найбільших музеїв України. Важливо, що і нині творча діяльність родини продовжується і має нові яскраві вияви зокрема в настільних роботах та кераміці Марії Михайлівни Корпанюк, а також у монументальному мистецтві та іконописі Наталії Корпанюк.

Таким чином, кожне покоління мисткинь творчої родини Шкрібляків-Корпанюків привносило нові індивідуальні риси та власний підхід у вироби в різних видах декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва, а нині представниці династії продовжують творити, водночас зберігаючи і примножуючи традиції національного мистецтва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Березка Л. Катерина Корпанюк – майстриня вишивки, ткацтва, представниця знаменитої династії Шкрібляків. *Гуцульський край*, 2021, 3 грудня, С. 12.
2. Будзан А. Різьба по дереву в західних областях України ХІХ–ХХ ст., К. 1960.
3. Василь Корпанюк. Спогади. 2009 р. Рукопис. З родинного архіву Ю.Корпанюка.
4. Грабовецький В. Марія і Василь Корпанюки. *Жовтень*, 1977 (8). С. 156-157.
5. Інтерв'ю з Марією Корпанюк, записане Юрієм Корпанюком у 2018 році. (Рукопис з архіву родини Корпанюків).
6. Корпанюк М. Ніким не бачені картини : поезії. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2003.
7. Корпанюк М. Творяща глина : поезії. К.: Молодь, 1987.
8. Марія Корпанюк. Декоративно-ужиткове мистецтво : бібліогр. покажч. / уклад. : Г. Пристай, М. Мимоход. Івано-Франківськ : [б. в.], 2004.
9. Родина Шкрібляків. Альбом/автор-упорядник Захарчук-Чугай Р. В. Київ: Мистецтво, 1979. 99 с.: іл.
10. Станкевич М.Є. Українське художнє дерево ХVІ–ХХст. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 2002. 479 с.: іл.
11. Шухевич В. Гуцульщина. В 5-ти т. Верховина, 1997 / репринт: Львів, 1899.
12. Юрій та Семен Корпанюки: Альбом/вст.стаття та впорядкування Г.Пудик. К.:Мистецтво, 1974.
13. Яворів як осередок декоративно-ужиткового мистецтва Гуцульщини: бібліогр. Покажч. Івано-Франків.ОУНБ ім. І. Франка, уклад. В. Хімейчук, Р. Шостак; відп.за вип.Л. Бабій. Івано-Франківськ, 2022. 51 с.

REFERENCES

1. Berezka L. (2021) Kateryna Korpaniuk – maistrynia vyshyvky, tkatstva, predstavnytsia znamenytoi dynastii Shkribliakiv [Kateryna Korpaniuk is a master of embroidery and weaving, a representative of the famous Shkriblyak dynasty]. *Hutsul'skyi kraj*, 3 hrudnia. 12. [in Ukrainian].
2. Budzan A. (1960) Rizba po derevu v zakhidnykh oblastiakh Ukrainy XIX–XX st., [Wood carving in the western regions of Ukraine in the XIXth–XXth centuries]. Kyiv. 107 p. [in Ukrainian].
3. Vasyl Korpaniuk. (2009) Spohady. [Memoirs]. Rukopys. Z rodynnoho arkhivu Yu.Korpaniuka. [in Ukrainian].
4. Hrabovetskyi V. (1977) Mariia i Vasyl Korpaniuky. Zhovten, Kyiv, 8. 156-157. [in Ukrainian].
5. Interviu z Mariieiu Korpaniuk, zapysane Yuriiem Korpaniukom u 2018 rotsi [Interview with Maria Korpanyuk, recorded by Yuriy Korpanyuk in 2018]. Z rodynnoho arkhivu rodyny Korpaniukiv. [in Ukrainian].
6. Korpaniuk M. (2003) Nikym ne bacheni kartyny : poezii [Pictures no one has seen: poems], Lileia-NV, Ivano-Frankivsk. [in Ukrainian].
7. Korpaniuk M. (1987) Tvorishcha hlyna : poezii [Creative clay: poems], Molod, Kyiv. [in Ukrainian].
8. Mariia Korpaniuk. (2004) Dekoratyvno-uzhytkove mystetstvo : bibliohr. pokazhch. [Maria Korpanyuk. Decorative and applied art: bibliographic index] / uklad. : H. Prystai, M. Mymokhod, Ivano-Frankivsk. [in Ukrainian].
9. Rodyna Shkribliakiv. (1979) [The Shkriblyak family]. Albom / avtor-uporiadnyk Zakharchuk-Chuhai R. V., Mystetstvo, Kyiv. 99 p. [in Ukrainian].

10. Stankevych M. (2002). Ukrainske khudozhnie derevo XVI–XX st. [Ukrainian artistic tree of the XVI–XX centuries.] Instytut narodoznavstva NAN Ukrainy, Lviv. 480 p. [in Ukrainian].
11. Shukhevych V. (1899) Hutsulshchyna. [Hutsulshchyna] Persha i druha chastyny. Reprintne vidtvorennia vydannia 1899 roku. Verkhovyna, 1997. 352 p. [in Ukrainian].
12. Iurii ta Semen Korpaniuky: Albom. (1974) /vst.stattia ta vporiadkuvannia H.Pudyk [Yurii and Semen Korpaniuks. Album]. Mystetstvo, Kyiv. [in Ukrainian].
13. Iavoriv yak osередok dekoratyvno-uzhytkovoho mystetstva Hutsulshchyny: bibliohr. Pokazhch. 2022 [Yavoriv as a center of decorative and applied arts of the Hutsul region: Bibliographic Index] Ivano-Frankiv.OUNB im.I.Franka, uklad. V.Khimeichuk, R.Shostak; vidp.za vyp.L.Babii, Ivano-Frankivsk. 51 p. [in Ukrainian].

Дата першого надходження рукопису до видання: 28.11.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 19.12.2025

Дата публікації: 31.12.2025